

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

7 V. habuerit vsum rationis à suæ conceptionis, & sanctificationis initio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

& sanctitati carnis Christi, quod ante formationem eius caro matris fuerit perfecte sanctificata vsque ad extinctionem fomitis, sed hoc potius commendat pronidentiam, charitatem, & efficaciam meriti ipsius. Nec est simile de perfectione gloriæ, illa enim est perfectio pertinet ad terminum, in quo nullus hominum constitui debuit, nec in anima nec in corpore ante Christum, hæc autem est perfectio accommodata, & communicabilis viatori.

Responso
ad testimo-
nium pa-
trium.

Ad Patres respondetur potius à nobis stare. Cyprianus enim, non de fomite peccati, sed de sensibili voluptate loquitur, quam B. Virgo in conceptione filij, Spiritu Sancto obumbrante, non sensit. Et similiter Arnobius non tractat de fomite, sed de sensu libidinis, & sordibus puerperij, & has vocat carnales maculas, à quibus Beata Virgo in conceptione, & partu præseruata fuit. Et idem fere est sensus Cyrilli, Nazianz. & aliorum docentium Virginem in conceptione filij ab omni carnis immunditia, & indecentia fuisse immunem. Addi etiam potest ex D. Thom. hic art. 3. ad tertium Virginem in filij conceptione ampliori sanctificatione fuisse donatam, cum maiori mentis illuminatione, & totius animæ ad Deum collectione. Et hæc solet à Sanctis vocari, purgatorio, non à culpa, sed ab externis impedimentis, à remissione animi, ab ignorantia negatiua, seu nescientia, vt Dion. loquitur ca. 6. de cæl. hierar. p. 3. post medium.

D. Thom.

SECTIO VI.

Virum Beata Virgo in prima sanctificatione originalem iustitiam accepit.

Ratio dubitandi oritur ex præcedenti dubio, quia scilicet, extinctio fomitis est effectus formalis originalis iustitiæ. Difficultatem hanc tractat latè Cordub. libr. 1. sui questionar. q. 46. vbi refert quosdam autores simpliciter asserentes, Beatam Virginem habuisse originalem iustitiam. Quod etiam sentit Carthus. lib. de præconio, & dignitate Mariæ: & Canisius libr. 1. de Deipara. c. 9. referens Cardinalem Cusanum lib. 8. suorum operum circa illud, *Sicut klum inter spinas*. Indicat etiam Durand. in 3. d. 3. q. 3. & Caiet. 1. 2. q. 109. art. 2. dum inquit in B. Virgine fuisse, *domini integritate natura*, quod sola ratione à iustitia originali distinguit, & fauet Ansel lib. de Conceptione Virginali. c. 20. vbi de Christo loquens ait à sua origine iustitiam originalem habuisse. Quod non potuit alia ratione dicere, nisi quia fomite caruit, ergo idem proportionem seruata: dicendum est de Virgine cum etiam fomite caruerit, vt sicut iustitia originalis, quæ communicata est Adæ vt primo naturæ principio, communicata fuit Eux, quæ in adiutorium simile sibi data est, ita suo modo Christo, & Beatæ Virgini fit data.

Cordub.

Carthus.
Canis.
Cardin.
Cusan.
Durand.
Caiet.
Anselm.

Iustitia ori-
ginalis quid
sit.

Ad explicandam exactè hanc difficultatem oportet diligenter inquirere, quid iustitia originalis sit quos effectus habeat, & quomodo, sed quoniam hoc est à præfenti instituto alienum, suppono iustitiam originalem fuisse quoddam donum sanans naturam constituendo perfectum ordinem inter Deum, & hominem, & inter partes seu appetitus hominis inter se, ita vt inferiora superioribus, & omnia Deo essent perfecte subiecta. Hoc autem donum (vt opinor) nihil intrinsecum erat in homine, præter gratiam in essentia animæ existentem, & virtutes omnes per se, & per accidens infusas in gradu heroico, quibus adiungebatur specialis Dei prouidentia, & custodia, vt latius in 1. p. q. 95 ostendi.

Ex quo colligitur primò, fuisse in Virgine potissimos effectus originalis iustitiæ, non tamen omnes, qui ad statum innocentie, seu originalis iustitiæ pertinebant.

Primum constat, quia habuit superiorem ratio-

nem seu portionem perfectissimè subiectam Deo, & inferiorem rationem, & appetitum superiori, absque vlla discordia, vt ostensum est. Et ideo rectè dicitur habuisse integritatem naturæ in ordine ad humanas operationes. Secundum etiam est euident, quia fuit capax tristitiæ, timoris, & similium affectionum, quæ in statu originalis iustitiæ non erant. Et similiter habuit corpus passibile, quod defatigabatur, & morti fuit subiectum, à quibus omnibus præseruabatur homo in illo statu.

Secundò hinc concluditur, si iustitia originalis sumatur pro collectione omnium horum effectuum seu pro dono, quod omnium illorum principium sit, in Beata Virgine non fuisse originalem iustitiam, quia non habuit totam collectionem effectuum, nec principium eius Nihilominus tamen verissimè dici potest habuisse donum originalis iustitiæ, quoad præcipuos, & quasi formales effectus eius: constat enim hos effectus, qui consistunt in subiectione ad Deum, & rationem superiorem, & perfectam subordinationem potentiarum esse præcipuos: constat etiam illud donum, quo hi effectus fiebant in Virgine, fuisse eiusdem rationis cum dono collato Adæ ad similes effectus præstandos. Quia (vt dictum est) non fuit aliud præter gratiam, & virtutes perfectas sub diuina prouidentia, & custodia, & hoc sensu multi Doctores in 2. d. 29. & 30. dicunt, fomitem non excludi nisi per originalem iustitiam. Et eodem modo possumus loqui de Virgine (quidquid Corduba suprà contendat) quanquam, quia B. Virgo non habuit hoc donum ex vi suæ originis, neque cum omnibus effectibus originalis iustitiæ (vt dictum est) ideo magis expedit non simpliciter ita loqui, sed cum limitatione, & declaratione sufficienti, quæ ex dictis facile constat.

Donum o-
ritur in Vir-
gine.

SECTIO VII.

Virum B. Virgo habuerit vsum rationis à suo Conceptionis, & sanctificationis initio.

Hactenus explicuimus, quanta fuerit perfectio, multitudoque donorum gratiæ sanctificantis, quæ in prima sanctificatione Beata Virgini sunt data, de alijs verò donis seu gratijs gratis datis, quia non in prima sanctificatione, sed postèrius datas esse censuimus, inferius suo loco dicendum est. Solum igitur superest explicandum id, quod vltimo loco supra proposuimus, quo modo scilicet B. Virgo fuerit sanctificata, vt rùm sine propria dispositione (vt ordinariè infantibus contingit) an verò altiori modo, & per propriam dispositionem more adultorum. Huius autem decisio pendet ex quæstione, quam in hac sectione præmittimus. In qua indicantur multa, Primum, an in primo instanti habuerit vsum rationis, & actum eius, cum perfecta cognitione, & iudicio. Secundum, quid per illum actum cognouerit, aut cognoscere potuerit. Tercium, qualis fuerit illa cognitio. Quartum, an hic vsum rationis, vel facultas illa vtendi perseverauerit in Virgine tota infantie ætate.

Dico ergo primò, Beata Virgo habuit actualem vsum rationis in primo instanti conceptionis, & sanctificationis suæ. Ita docet expressè Bernardinus Senens. ferm. 51 de B. Virgine. c. 2. art. 1. & Caiet. hic artic. 3. & Viguer. in institutionib. ca. 5. s. 3. versicul. 9. Probatur autem ex principio supra posito, quia priuilegium gratiæ alicui puro homini concessum, Virgo ab in non est verissimè B. Virgini fuisse negatum: sed vt ratione tempore suæ sanctificationis datum est Ioanni Baptista, vt patet ex illo verbo Luc. primo, *exultauit infans præ gaudio in vtero meo*, vbi aduertere oportet, verbum, *exultandi*, interdum analogicè, seu metaphoricè sumi in Scriptura, & tribui rebus etiam inanimatis, iuxta illud Pl. 113. *motes exultauerunt* Psal. 113. vt Arist. Langen.

Bernardi.
Senens.
Caiet.
Viguer.

sancti-
ficationis
actualem
rationis
vsum ha-
buit.
Luc. 1.
Psal. 113.
vt Arist.
Langen.

ut arietes. Propter quod Iansen. cap. 4. concord. cen-
set hanc exultationem Ioannis non fuisse cum co-
gnitione, nec ibi gaudium significare propriū gau-
dij affectum, sed motum aliquem externū, seu ge-
sticulatorem, quæ gaudij effectus esse solet. Nam
vox Græca *Ἀγαλλίασις* hoc proprie significat. Sed
non est cur ubi proprietas verborum stare potest,
ad metaphoras confugiamus: certum est autem vo-
cem *exultationis*, & *gaudij*, proprie significare actum
vitæ, qui cognitionem supponit, quam propriam si-
gnificationem, etiam vox Græca commodius ad-
mittit, & iuxta illam, perfectior, magisque accom-
modatus sensus redditur. Præsertim quia (vt nota-
uit Origen. homil. 7. in Lucam) licet verbum *exul-
tandi*, simpliciter dictum, metaphorice interdum in
Scriptura sumatur: tamen *exultare in gaudio*, nun-
quam inueniatur secundum metaphoram dictum.

Quo factum est, vt ferè omnes Patres tam Græci,
quàm Latini in hac expositione consensuerint. Am-
bros. lib. 1. in Luc. *Habebat intelligendi sensum, qui ex-
ultandi habebat effectum.* Idem de institut. Virg. c. 13. li.
2. de Virginib. in princip. & libro 4. de fide ad Gra-
tian. c. 4. Leo Pap. serm. 10. de natiuit. *Præcursor*, in-
quit, *Christi spiritum prophetiæ intra viscera matris ac-
cepit, & nondum celitus, genitrici domini signa exultatio-
nis ostendit, clarius Hier. Epist. 7. ad Latam Audiebat*
*(inquit de Ioanne) verba domini per os Virginis perso-
nantis.* & Bed. Luc. 1. Prior, inquit, *Elisabeth vocem au-
diuit, sed Ioannes prius gratiam sensit.* illa Maria, *iste do-
mini sensit aduentum.* Idem Perr. Chrysolog. serm. 83.
August. lib. 2. de consens. Euangelist. ca. 15. & (si illius
sunt opera) in oratio. de quinque hæresib. c. 14. & lib.
3. de mirabilib. sacra Scripturæ c. 1. Origenes homi-
lia 4. in Lucam, dicit Ioannem in vtero cognouisse

Christum, quem Iudæi, post multa facta miracula i-
gnorauerunt. Idem docet hom. 7. & homil. 2. ex variis,
in hunc sensum exponens illud verbum Ioannis Ba-
ptistæ, quod Ioan. primo habetur. *Qui post me venit,
ante me, id est, ante conspectum meum factus est,* vnde sic
inquit, *Qui ordine temporum post natiuitatem meam
factus est in carne, dum adhuc ef-
sem in visceribus matris, prophetico spiritu vidi illum co-
ram me conceptum in vtero Virginis.* Idem sentit Chrys.
homilia prima in Lucam, & Theophylact. Luc. pri-
mo, qui ita exponit, Ioannem Baptistam fuisse plus
quàm Prophetam, quia ex vtero matris habuit Pro-
phetiam cognitionem: in eadem sententia est Cy-
ril. Ierosolym. catechesi 3. & Nicephor. libro 1. his-
tor. cap. 8. & Simeon Metaphrast. orat. de vita, &
dormitione Deiparæ, apud Surium tom. 5. Ac deni-
que in Concil. Basiliens. sess. 43 dicitur, Ioannem in
vtero matris Christum cognouisse. Vnde Ecclesia
in eius officio canit. *Senferas regem thalamo manen-
tem.* Solus Aug. Epist. 57. ad Dardan. (quem D. Tho.
hic art. 6. imitatur) videtur hoc in dubium reuocasse.
Sed Augustinus eo loco non tantum de vsu ratio-
nis, sed de tota Ioannis Baptistæ sanctificatione quæ-
sitionem mouet, & nihil ibi negat, sed inquirendo
procedit, D. autem Tho. à Caierano exponitur non
asseritur, sed, *aduersariū* fuisse locutus, scilicet, quam-
uis Ioannes Baptista non habuisset vsu rationis in
vtero matris, non propterea esse negandum fuisse
sanctificationem.

Mirum est autem non defuisse, qui cum admit-
terent hoc priuilegium Ioanni fuisse concessum, ni-
hilominus negauerint datum Virgini, quia hæc non
est perfectio ad maiorem sanctitatem pertinens, sic-
ut breuiori, aut lōgiori vita viuere. Hæc autem sen-
tentia improbabili mihi videtur. Quamquam e-
nim rationis vsus absolutè sumptus, non necessariò
pertineat ad maiorem sanctitatem, tamē si ille vsus
sit per actum fidei, seu cognitionis diuinæ, & sit fun-
damentum sanctificationis, & meriti, multum ad
perfectiōem gratiæ, & sanctificationis pertinet.
Deinde, licet diutius in via, seu mortali vita durare,

per se ad perfectiōem non pertineat (præsertim si
post illam finitam, ad statum, & terminum beatitu-
dinis à Deo præfixum statim transeundum sit) quan-
diu tamen in hac vita viuimus, frequentius, & diu-
tius in Dei cōtemplatione, & actuali amore ver-
sari, sine dubio est magna perfectio sanctificantis
gratiæ. Sicut in beatis summa quædam perfectio est,
nunquam huiusmodi actus interrumpere, nam quo
magis in via illis similes efficiuntur, eo magis ad per-
fectiōem accedimus.

Dico secundò, Hæc rationalis cognitio, quam B.
Virgo in eo momento habuit, potissimum circa
Deum, & Christum dominum versata est. Hoc ferè
non indiget probatione. Patet enim, tum ex addu-
cto exemplo de Ioanne Baptista, qui Christum in v-
tero matris cognouit: tum etiam, quia hæc cognitio
est ad sanctificationem pertinens: alia verò non erat
eo tempore necessaria.

Dico tertio, Hæc cognitio fuit per actum perfe-
ctum fidei. Hæc conclusio non est certa, quia potuit
Deus dare B. Virgini in eo instanti scientiam ali-
quam infusam supernaturalem mysteriorum, & nō
est improbabile hoc fecisse, de quo infra disputabi-
mus, cum de scientia Virginis ex professo agemus:
est autem certū, & consequens ad ea, quæ dicta sunt,
cognitionē quam tunc Virgo habuit, fuisse superna-
turalem, & verisimilius est fuisse fidem, quā constar
habuisse Virginem aliquando iuxta illud, *Beata, quæ
credidisti*, hæc enim est sufficiens, & accommodata via-
tori, & ad perfectiōem sanctificationis, illa sola est
necessaria. Quam verò expressa, & distincta fuerit
hæc fides Virginis, & quæ mysteria per illā cognoue-
rit, in prædicta disputat. commodius tractabimus.

Dices, Ioannis cognitio vocatur Prophetica à ci-
tatis Patribus, quæ tamen videtur perfectior, quàm
cognitio fidei. Respondetur non semper esse perfe-
ctiorem, neque aliam in substantia à cognitione fi-
dei, vt latius in 2. tractatur. Dices rursus, cum fidei
cognitio à sensibus pendeat, quo modo potuit Beat.
Virgo habere actum fidei, antequam posset phanta-
smatibus vtī? Respondetur, potuisse Deum, vel ita e-
leuare intellectum Virginis, vt sine dependentia à
sensibus per lumen fidei, & species aliquas per se in-
fusas operaretur, sicut in perfecto quodam gradu
Prophetiæ interdum fit, vel etiam potuisse interio-
rem sensum, seu phantasiam ita confortare, vt intel-
lectui cooperati valeret.

Dico quartò, Probabilè est facultatem vtendi ra-
tione datam Virgini in primo instanti in ea semper
durasse. Hæc conclusio est contra Caiet. hic artic. 4.
qui ita interpretatur D. Thomam dicentem, esse
speciale priuilegium Christi habere vsu liberi ar-
bitrij in vtero matris, intelligendum enim dicit de
vsu rationis permanente. Conclusionem tamē po-
sitam tenet Bernardinus Senensis citato loco, qui
argumentum sumit à Ioanne Baptista, de quo idem
sentit Iacobus Christopolitanus super Canticum
magnificat, & post fieri verisimile. Primò ex illo prin-
cipio, quod ita videntur sancti de Ioanne Baptista
sentire, multo ergo magis est nobis ita de Virgine
sentendum. Antecedens patet ex Amer. li. 2. in Luc.

c. de mora Mariæ cum Elizabeth, dicit Ioannē cre-
uisse in gratia illis tribus mensibus ex præsentia Vir-
ginis, & capit. sequenti. dicit. *Tempus siletur infantia,*
*quia præsentia Domini matris in vtero roboraretur, qui in-
fantia impedimenta nesciuit, & infra capite de prophe-
tia Zachariæ ait, Zachariam ideo locutum esse ad filium,*
*Et tu puer, &c. quia cum audire poterat, qui salutatio-
nem Mariæ audierat. Quæ omnia sumpsit ex Orig. ho-
milia 8. & 9. in Lucam. Secundò confirmari hoc po-
test, ex fide digna historia, qua fertur, B. Virginem
tertiæ suæ ætatis anno intelligentem quidem, ac
consentientem fuisse in templum à parentibus ob-
latam. Ita tradit Greg. Nyss. oratione de Christi na-
tiuit: & Damascen. lib. 4. fidei cap. 15. Euodius & alij,*

Obiectio.

Responsio.

Obiectio.

Responsio.

Facultas

vtendi ra-

tione data

Virgini in

concep-
tione

ne qualis.

Caiet.

Bernardi.

Senens.

Iacob.

Christopol.

Ambr.

Origen.

Greg. Nyss.

Damasc.

quos Euodius.

Virum Beata Virgo sanctificata fuerit per propriam dispositionem.

Anton.

Dionys.
Cathus.Chrysost.
Origen.
Niceph.

D. Thom.

Obiectio.

Responsio.

Anton.

quos infra referam. Verum est tamen, non omnes Patres disertè affirmare B. Virginem, eo tempore rationis vsum habuisse, satis tamen indicant, & expressius habetur in illa historia, quæ nomini Hieronymi circumfertur, & Antonin. i. p. historiali, tit. 4. capit. 6. §. 10. dicit, *nihil illi tunc defuisse ad perfectam ætatem, & iam tunc ascendisse mente ad quindecim gradus perfectionis, in quindecim Psalmis centici gradum significatos, & idem sentit Dionysius Cathus. in i. p. vitæ Christi. §. 2. ergo fuit acceleratus vsus rationis Virgini in ea ætate, ordinaria enim lege naturæ, non poterat tunc ratione uti. Quod, visitato exemplo Ioannis Baptiste, confirmare possumus. Ille enim (sicut virum decebat) à tenera ætate, quando iuxta naturæ leges, nondum ratiocinari poterat ab Spiritu Sæcto motus, & illuminatus, in eremum abiit, ut diuinæ contemplationi vacaret, ut Chrysostomus indicat homil. 38. in Matth. & Orig. homil. 9. in Lucam, & clariùs Nicephorus libr. 1. histor. c. 14. Sic ergo Beata Virgo (sicut decebat Virginem) templi adiit, ubi continua ferè Dei cõtemplatione frui posset. Ergo verisimile est, hunc rationis vsum, quem sepius in infantia Virginem habuisse conspicimus, cõstantem, ac perpetuum in ea fuisse. Tertiò accedit, quod Dei opera perfecta sunt, eiusque dona sine penitentia, neque auferuntur sine culpa, præsertim quando dantur in utilitatem, & perfectiorem sanctificationem suscipientium: vadefit, ut sit, etiam hæc maior perfectio Virginis, eius statui, & dignitati valde consentanea, nihilque derogat Christo: est enim illi proprium habuisse in vtero matris vsum rationis in clara Dei visione, & in facultate vtendi omni scientia, & in omni materia pro suo arbitrio, atque adeò in tali vsu rationis, quo posset perpetuò vigilare, & omnem inferiorum potentiarum motum præuenire, de quo vsu videtur D. Thom. art. 4. loqui, B. autem Virgo tantum habuit facultatem vtendi ratione in ijs, quæ ad Dei, & Christi cognitionem pertinebant.*

Sed obijci potest, quia Sancti supra citati loquentes de accelerato vsu rationis Ioannis Baptiste, dicunt fuisse per modum prophetice reuelationis, quæ non solet dari permanenter & per modum habitus, sed actualis motionis. Et confirmatur, quia videmus multiplicare miracula sine necessitate. Oportebit enim consequenter dicere Beatâ virginem potuisse in infantia intelligere, sine conuerfione ad phantasmata, vel certè Deum miraculosè disposuisse, aut confortasse sensus eius, ut perfectè possunt rationi cooperari. Satis ergo esse videtur, quod per actualem & transeuntem reuelationem rationis vsum habuerit: tum in primo instanti sanctificationis: tum etiam fortasse postea pro alicuius temporis, seu occasionis opportunitate. Respondetur hunc modum dicendi etiam esse probabilem, & iuxta illum posse non difficile accommodari omnia, quæ ex Patribus, & historijs attulimus: prior tamen, quem elegimus, verisimilior videtur, & diuinæ bonitati, atque prouidentie magis consentaneus, & certè saltem ex eo tempore, quo Beata Virgo fuit in templo præsentata, non videtur dubitandum, quin facultatem habuerit perfectè intelligendi, ac diuina mysteria contemplandi. Hoc enim munus semper in templo exercuisse, Patres omnes docent: nec enim ob alium finem illuc oblata est: non potuit autem etiam eo tempore ratione uti absque speciali gratia, & privilegio. Eadem ergo ratione dicere possumus similem gratiam anteriori tempore accepisse. Præsertim cum Antoninus dicat, eo tempore iam Virginem mentem ascendisse ad supremum gradum perfectionis.

): (

HÆc quæstio ex præcedenti definita est. Dicendum est enim Beatam Virginem fuisse sanctificatam per propriam dispositionem. Ita docet S. Bernardus loco supra citato. Et probatur ex dictis. Primò, quia in illo instanti B. Virgo habuit cognitionem Dei, non est autem verisimile habuisse illam ociosam, & quali emortuam. Habuit ergo simul actum liberi arbitrij in Deum, quo illum super omnia dilexit: nam in hunc potissimum finem data est ei hæc cognitio: & omnes coniecturæ: quibus ad cognitionem probandam vsi sumus, efficacius de spe, & amore procedunt: ergo. Secundo, quia sanctificari per propriam actum est perfectior modus (ut D. Tho. infra probat. q. 34. a. 3.) Ergo credendum est hoc modo fuisse sanctificatam Virginem. Et confirmatur, quia nullus sanctificatur fine proprio libero consensu, nisi veluti per accedens propriam impotentiam vtendi ratione, ratio enim perfecta, ac propria inuendi amicitiam diuinam, & veluti spirituale desponsationem, quæ in prima sanctificatione fit, vtriusque partis consensum requirit: sed in Virgine non erat hæc impotentia, nam (ut ostensum est) ratione uti poterat, ergo. Tertiò, quia propter has rationes tam Angeli, quàm Adam sanctificati fuerunt per propriam dispositionem, & idem dicendum est de Ioanne Baptista, nam gaudium illud, quo exultauit, signum amoris fuit: multò ergo magis asserendum hoc erit de Virgine Beata.

Dices, ergo non est operata Beata Virgo in illo instanti per habitus gratiæ, & charitatis, dispositio enim ad infusionem gratiæ, & donorum, non procedit ab habitibus (vsuppono) consequens autem non videtur verum, quia ille est imperfectus modus operandi. Respondetur. Duplex iter intelligi potest hæc sanctificatio per propriam dispositionem, vno modo, ut sit hæc dispositio præparans subiectum ad receptionem habitus, & tunc verum est talem dispositionem non effici ab habitu, nam potius habitus infunditur, quia dispositio effecta est, non vt efficiatur: alio modo potest hæc dispositio intelligi, non vt præparans, sed vt periciens, & vt sanctificationem consummans, & quando dispositio talis est, ab habitu, seu principio intrinseco procedit. Potest ergo dici, Beatam Virginem fuisse sanctificatam per propriam dispositionem hoc posteriori modo, & ita facile expeditur difficultas posita. Mihi tamen verisimilius est fuisse priori modo sanctificatam. Ille enim est magis accommodatus viatoribus ratione vtentibus, & omnibus pensatis ad maiorem perfectionem pertinet, nam qui se ad gratiam disponit, quodammodo se sanctificat, & cum diuino auxilio est sibi aliquo modo causa gratiæ, quod maioris perfectionis est, quàm ex habitu primum actum elicere, vel solum ex auxilio.

Ex hac doctrina infertur, meruisse Virginem in prima sanctificatione sua de condigno non gratiam sed gloriam. Hoc constat ex generali principio, In prima sanctificatione Virgo meruit de condigno gloriam. quod in materia de gratia traditur, nimirum vltimam dispositionem ad gratiam esse meritoriam, cum ad perfectionem spectet, etiam in Virgine locum habet, imò etiam Christum Dominum in primo instanti Conceptionis meruisse, simili argumento probat D. Tho. infra q. 34. a. 3. Certè est autem non potuisse B. Virginem per eam dispositionem gratiam mereri, quia principium meriti non cadit sub meritum: gloriam autem mereri potuit, quia illa caruit, qua priuatione supposita maioris perfectionis est obtinere illam ex merito, quàm sine illo. Et confirmatur argumento sæpè factò, quia Angeli, & Adam, meruerunt primâ gloriam per eum actum, quo se ad gratiam

Bernard.
Senens.
Virgo per
proprium
dispositio-
nem primo
sanctifica-
ta.

D. Thom.

Obiectio.

Responsio.

Qualis dis-
positio sue-
rit in Vir-
gine ad gra-
tiam in sua
Conceptio-
ne.

D. Thom.